

روش تقریبی و کلامی آیت الله بروجردی

تاریخچه تقریب بین مذاهب اسلامی در بعد علمی و فرهنگ به اواخر قرن سوم به بعد بازگشت می کند...

تاریخچه تقریب بین مذاهب اسلامی در بعد علمی و فرهنگ به اواخر قرن سوم به بعد بازگشت می کند. این مسئله حاکی از آن است که همواره در طول تاریخ پر فراز و نشیب جهان اسلام، یکی از دغدغه های مهم عالمان دینی تلاش در راه وحدت بین مسلمین بوده است.

محمد رضا رجیبی می گوید:

تاریخچه تقریب بین مذاهب اسلامی در بعد علمی و فرهنگ به اواخر قرن سوم به بعد بازگشت می کند. این مسئله حاکی از آن است که همواره در طول تاریخ پر فراز و نشیب جهان اسلام، یکی از دغدغه های مهم عالمان دینی تلاش در راه وحدت بین مسلمین بوده است. فرهیختگانی که با نبوغ و نوآوری های خود و با بصیرتی ژرف، سعی در اجراء اهداف متعالی دین داشته و هیچ گاه خود را در قید وابستگی های قومی، قبیله ای و نژادی گرفتار نکردند و همواره با تعصبات جاهلانه و عوام زده مبارزه نمودند.

از جمله وارستگی که در این عرصه، شایسته بررسی است مرحوم آیت الله العظمی بروجردی (ره) می باشد. او به لحاظ گستره علمی و نوزایی در نظریات و تغییر قالبها و شیوه های کهن در علوم مختلف بحق از زمره نخبگان شیعی است و به لحاظ گستره عملی در بعد فرهنگی و اجتماعی و تلاش در راه تقریب بین مذاهب اسلامی بی گمان از طلایه داران وحدت بین مسلمانان؛ در عصر خویش است.

او به خوبی دریافته بود که دین و دینداری در این روزگار بیش از پیش محتاج گفت و گوهای شفاف و روشن گرایانه است و با گفتگوهای خیالی و انتزاعی نمی توان سایرین را گمراه و ناراست اندیش تلقی کرد لذا همواره با اراده shy&ای استوار و عزمی راسخ در پی راهکارهای تقریبی بین مذاهب بود و برای رسیدن به این هدف با دنیای اهل سنت آشنا شد؛ کلامشان را شنید؛ از بزرگانشان به نیکی یاد کرد و در مواقع لزوم عالمانه آنها را نقد نمود.

بی گمان یکی از مشخص ترین و عربان ترین آثار وجودی معظم له، احیاء مکتب تشیع است، مکتبی که تا قبل از ایشان کاملاً در بین مذاهب اسلامی جایگاه کمی داشت، هویتی نوین بخشید و آن را از انزوا و غربت خارج ساخت و به صورت یک مکتب توانا در جهان امروز و عصر حاضر معرفی کرد او به لحاظ مطالعات پر دامنه خود درکی تاریخی و فرهنگی از دنیای اسلام داشت، لذا با سلیقه ای تحسین برانگیز مشترکات اعتقادی را نمایاند و بر آن تکیه نمود و در سایه آن تفکر اصیل شیعی را در مواقع گوناگون تبیین کرد و توانست در دوران زعامت خود و با تدابیری حکیمانه و ربانی موجبات تأمل و درنگ اندیشمندان دیگر فرق اسلامی را مهیا نماید، چون به حقانیت مکتب خود ایمان داشت و می دانست کسی که با عدل و انصاف و به دور از تعصبات، این مذهب را مطالعه کند به اصالت و اعتبار آن اقرار خواهد کرد، و سرانجام نیز چنین شد.

او تا آخرین لحظات عمر شریفش دغدغه تقریب بین مذاهب را داشت و از این می هراسید که ن کند کاخ بلند وحدت مسلمین که ثمره خون دل خوردن صدها و بلکه هزاران، عالم دینی بود توسط برخی متعصبان کج اندیش فرو ریزد. و افکار و اهدافش دنبال نگردد.

* پشویان تقریب (آیت الله بروجردی و شیخ محمود شلتوت) (مجموعه مقالات)، ص 72.
** پایگاه اطلاع رسانی آیت الله بروجردی